

Christen Forum Gent

1 februari 2016

Belastingen: rechtvaardig en/of efficiënt?

A. Decoster
(CES – KU Leuven)

non starter in het debat (1)

Taxing Wages

2013-2014

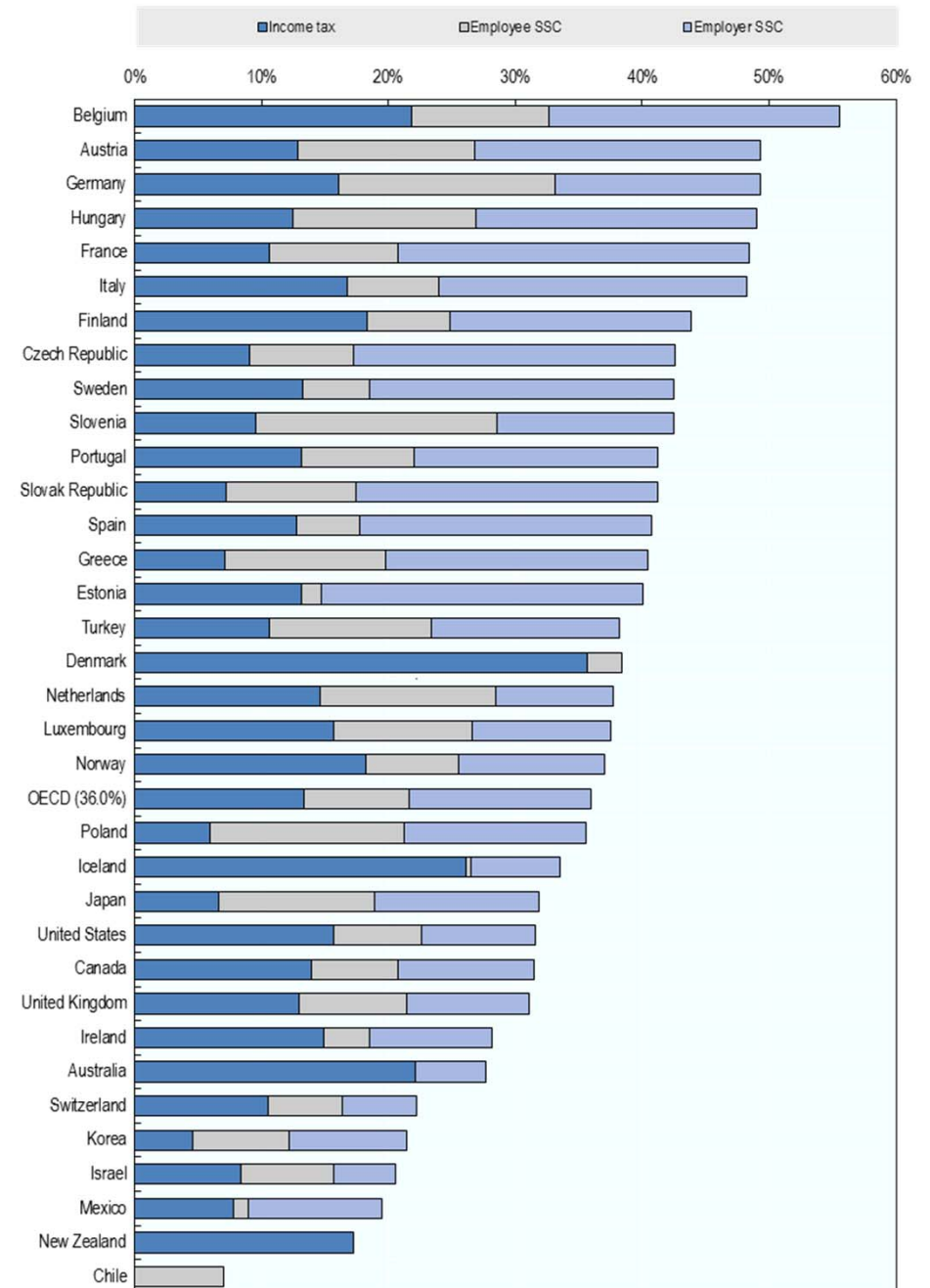
SPECIAL FEATURE: MODELLING
THE TAX BURDEN ON LABOUR
INCOME IN BRAZIL, CHINA, INDIA,
INDONESIA AND SOUTH AFRICA

2015

voor:

- alleenstaande
- geen kinderen
- voltijds werkend
- aan gemiddeld brutoloon

Rutten: "Wie over eerlijke belastingen praat, moet over lagere belastingen praten"

Aanbevelen

Delen

55

Tweet

3

g+1

1

63 REACTIES

GERELATEERD NIEUWS

Door: redactie

19/01/15 - 20u12 Bron: Belga

BEWAAR ARTIKEL

Dit zijn de duurste en goedkoopste landen om in te wonen

Obama wil af van fiscaal voordeel voor miljardairs

Rutten: "In januari meer geld op loonbriefje"

Meer over Belastingen , Gwendolyn Rutten , Economie , Politiek , Consument

MEER VAN HLN

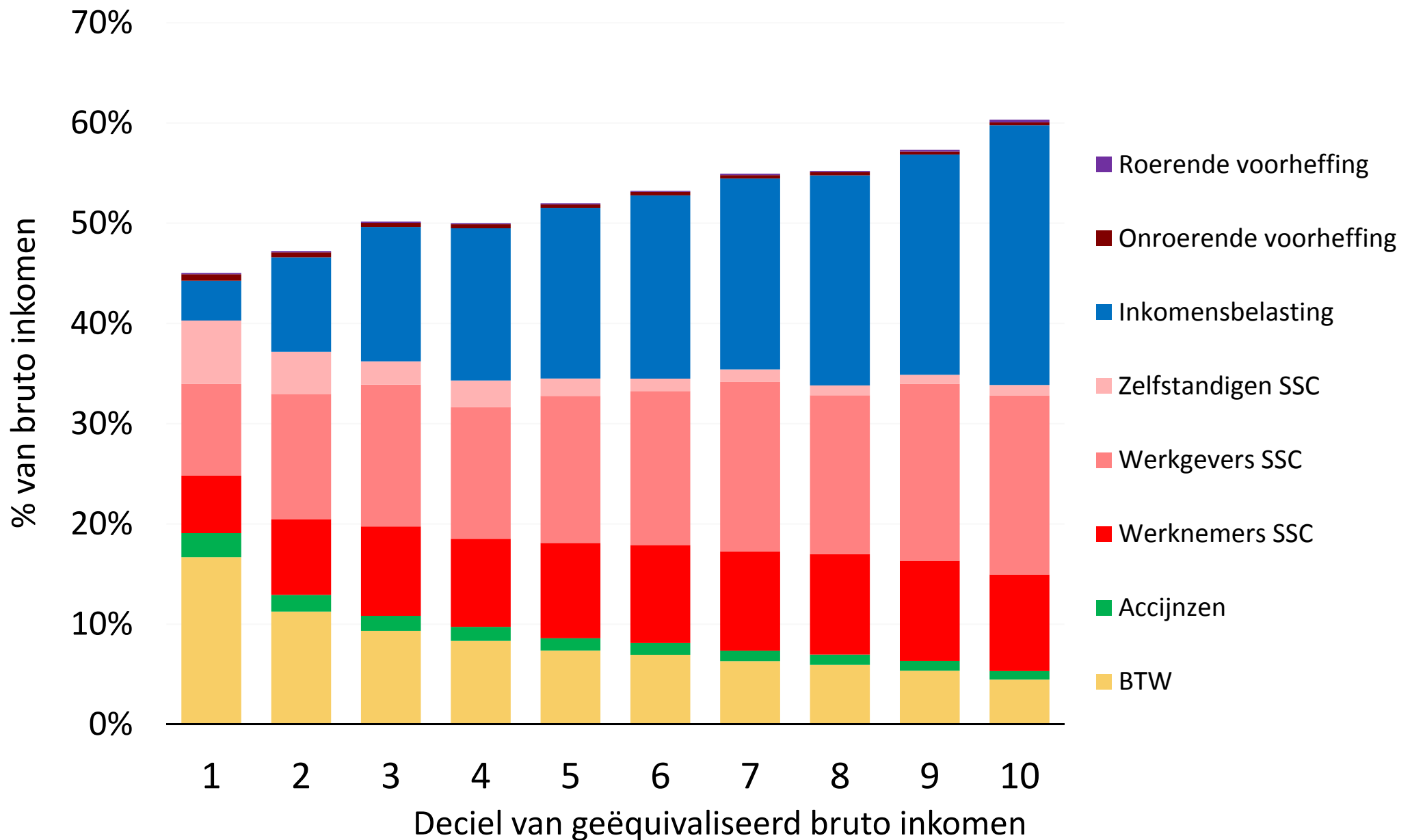
Tattoos in het voetbal, het kan nog erger dan I edear

- waartoe dienen belastingen?
- om overheidsuitgaven te financieren
- rol van overheid in markteconomie?
- is 'markt' niet het beste systeem?
- ja, ...
- onder heel welbepaalde voorwaarden
- soms (vaak?) niet voldaan: **marktfaling**

'welvaartseconomie' (2)

- marktfalingen:
 - publieke goed. (veiligheid, rechtssysteem,...)
 - externaliteiten: prijs \neq juiste signaal
 - informatie: bvb. verzekeringsmarkten
- overheid: kàn welvaartsverhogend zijn
 - algemene middelen (PB, BTW, VB, ...)
 - externaliteiten: o.a. accijnzen, transactiebel.
 - informatie: o.a. sociale bijdragen

van waar die hoge lasten op arbeid?

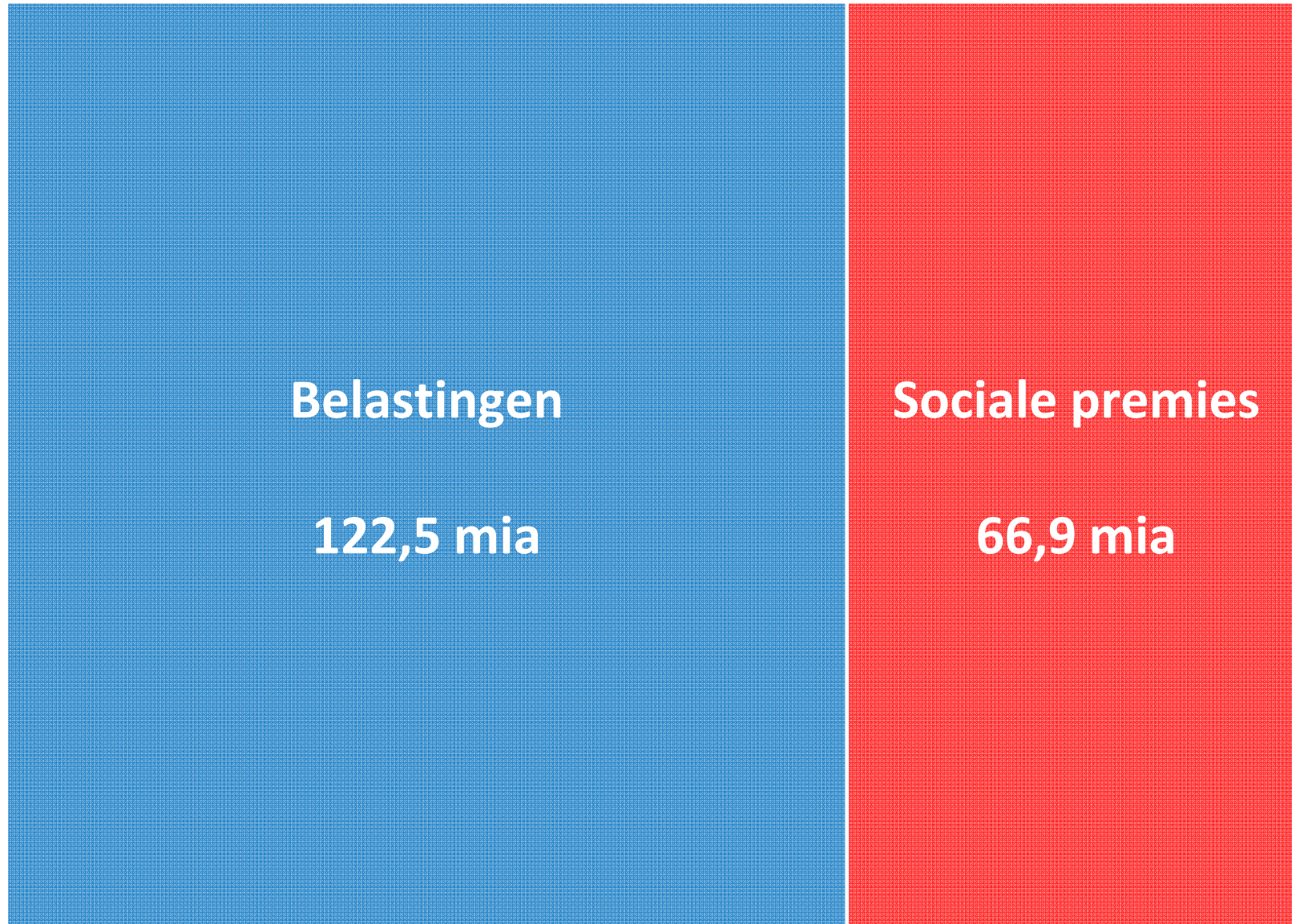

Totale fiscale en parafiscale lasten

189,4 mia

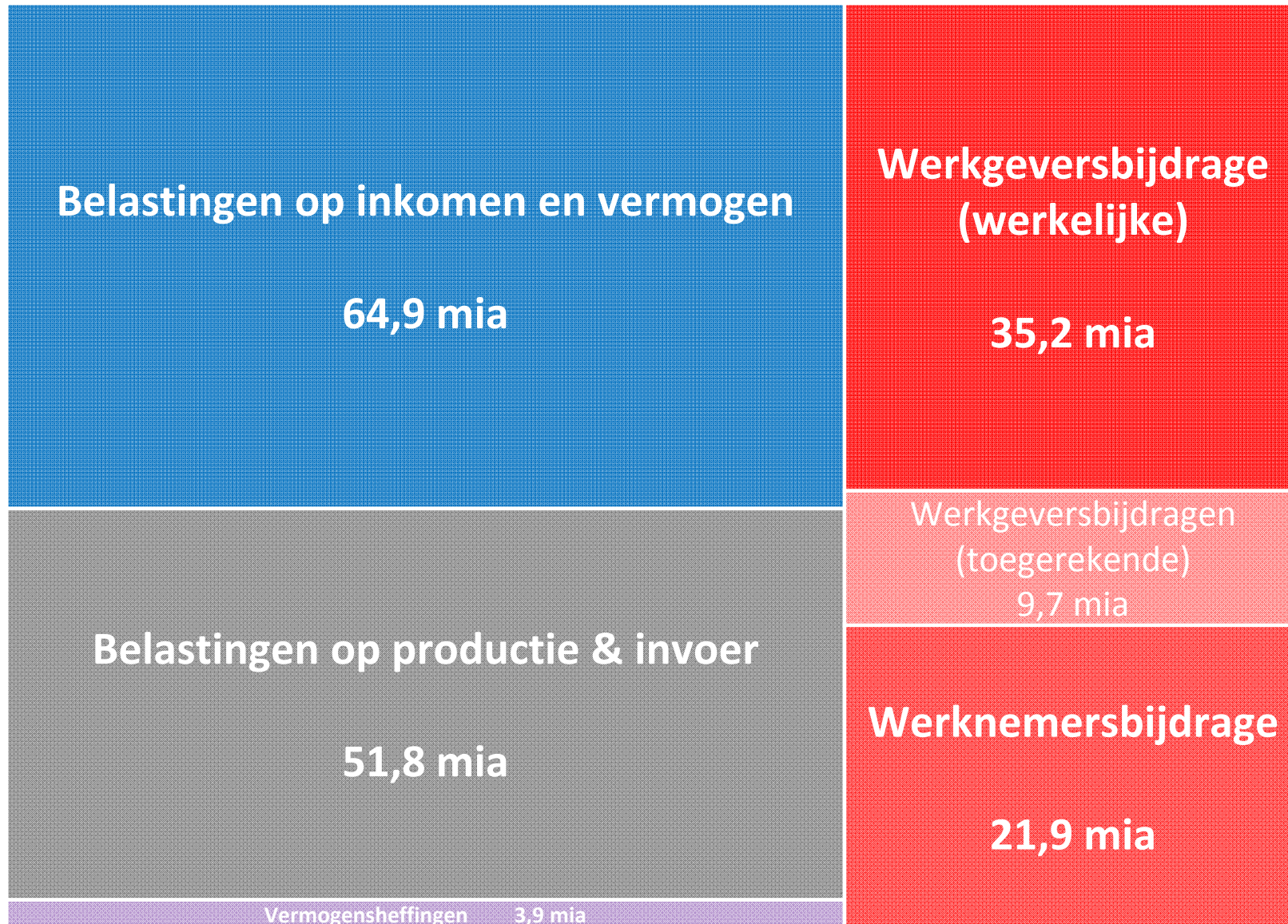
Bron: NBB.Stat

Indeling ontvangsten 2014

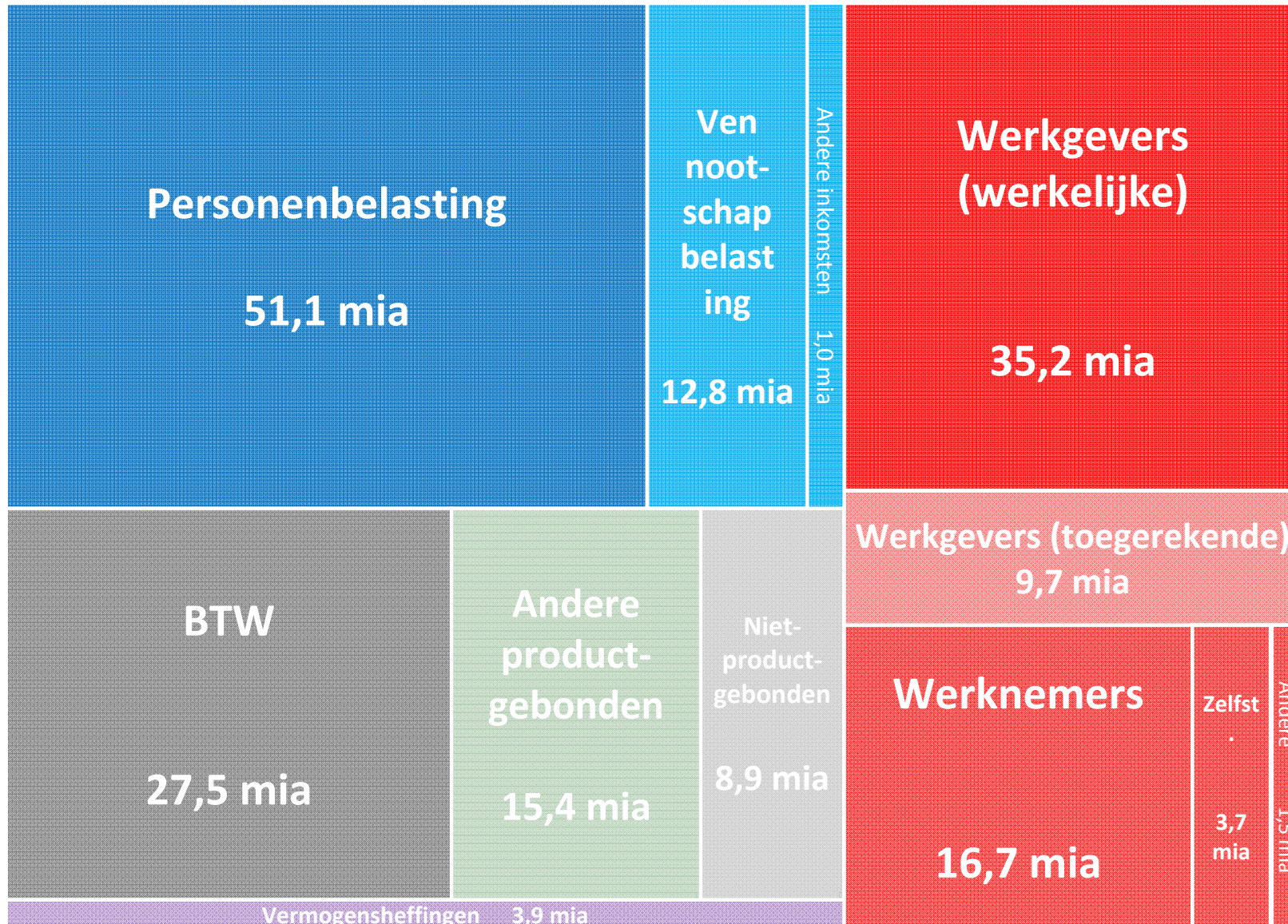
Bron: NBB.Stat

Indeling ontvangsten 2014

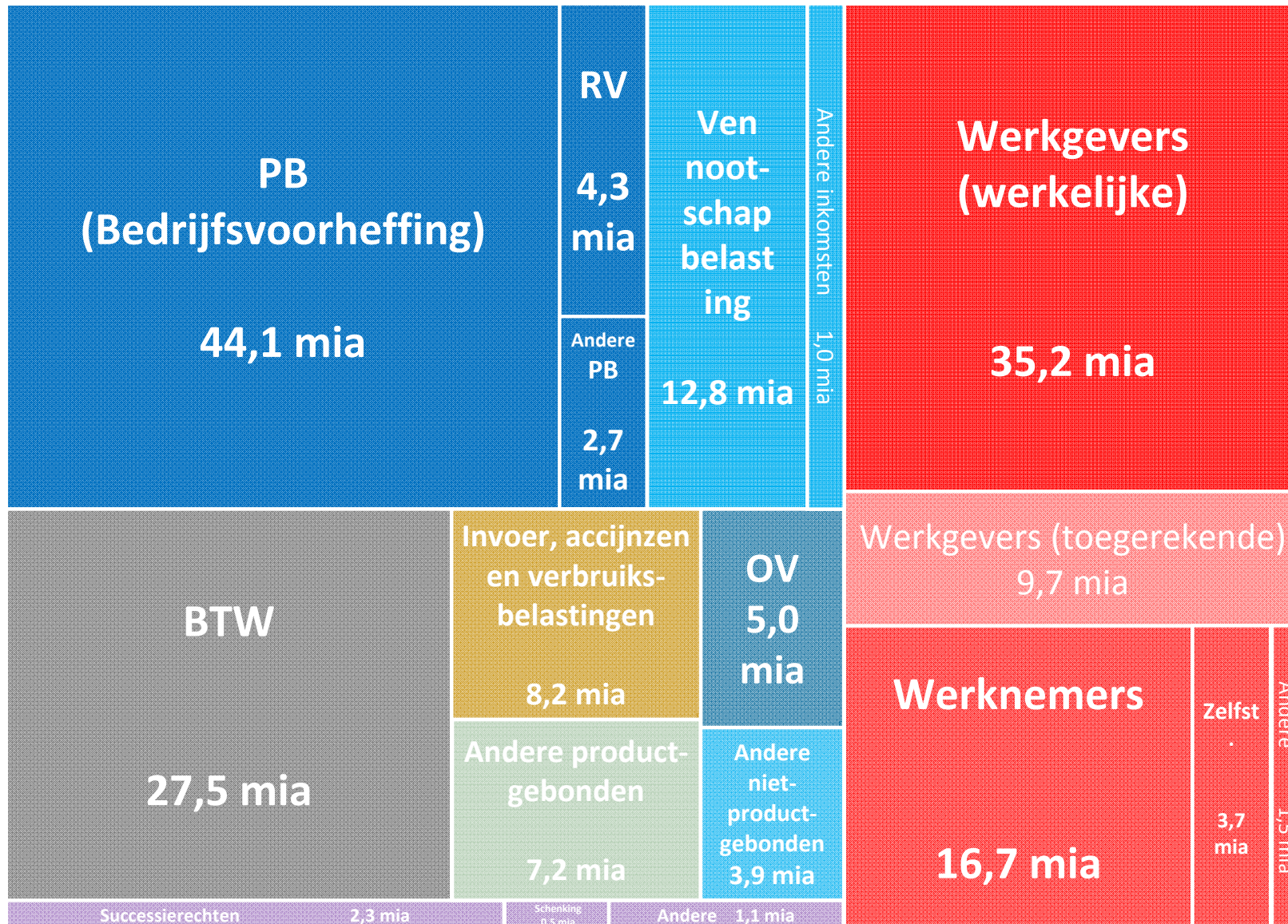
Bron: NBB.Stat

Indeling ontvangsten 2014

Bron: NBB.Stat

Indeling ontvangsten 2014

Bron: NBB.Stat

'welvaartseconomie' (3)

- ander licht op “hoge lasten op arbeid”
 - zijn – deels – verzekeringspremies
 - vandaar – historisch - gelinked met arbeid
 - én proportioneel

- maar:

BESLUIT 1

Is er een dwingende reden om alle sociale verzekeringen te blijven financieren met een bijdrage i.f.v. arbeidsinkomen?

- *niet* het kader van huidige tax shift
- verlaging sociale bijdragen (33→25%)
 - verlaging op zich
 - hoe gefinancierd (1,3 mia)

BESLUIT 2

*Houd de discussie over **omvang** overheid
gescheiden van de discussie over
hoe de **middelen** daarvoor moeten
verzameld worden*

*of: redeneer **opbrengstneutraal***

- zeker *niet* kader huidige tax shift

'welvaartseconomie' (4)

- marktfalingen: welvaartsverhogend
 - publieke goed.
 - externaliteiten → accijnzen, transactiebel.
 - verzekering → sociale bijdragen

- accijnzen omwille van negatieve external.
 - twee keer winst (double dividend)
 - hoe hoog is empirische vraag

BESLUIT 3

*Vergroening + “gezonder” maken
van de fiscaliteit
is een evidentie*

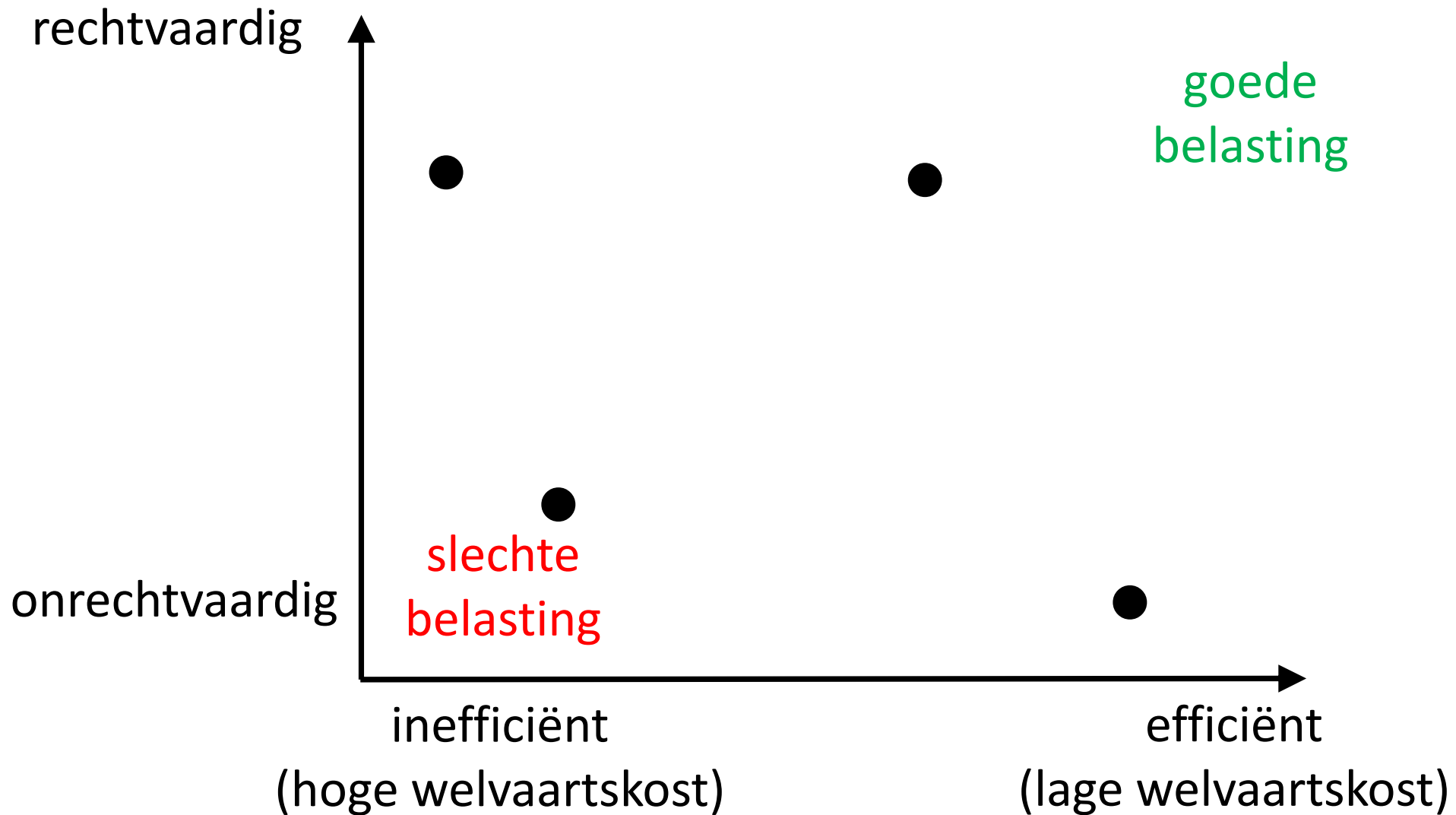
■ in tax shift:

- BTW electriciteit(712 mio)
- accijns diesel (313+300 mio)
- accijns tabak (325+225 mio)
- alcohol (51+383 mio)
- suikertaks

- marktfalingen: welvaartsverhogend
 - publieke goed. → algemene middelen
 - externaliteiten
 - verzekering
- zie Besluit 2: opbrengstneutraal
- structuur: gebaseerd op twee principes
 - verdeling: rechtvaardigheid
 - efficiënt: laagst mogelijke kost

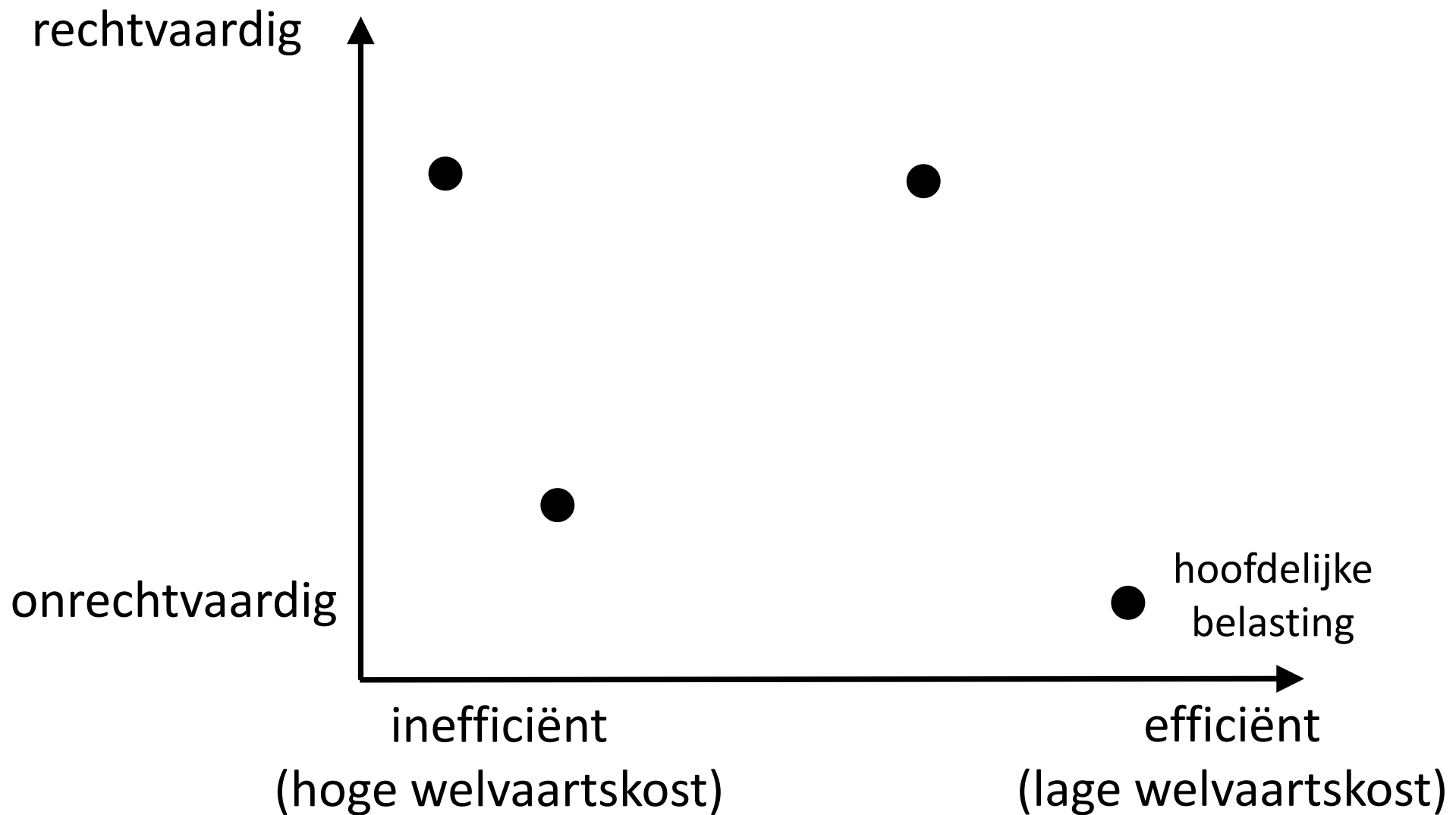
de welvaartskost van belastingen

een 'goede' belasting

- verzamelt *gegeven* overheidsopbrengsten
- op een rechtvaardige manier
 - altijd ethisch
 - gelijkheid "uitkomst" vs. gelijkheid "kansen"
 - verdienste/verantw. versus handicap
- met kleinste welvaartsverlies
 - vb. belasting op ramen
 - opbrengst=0 ...
 - ... wel "welvaartsverlies" (donker, ongezond)

de welvaartskost van belastingen

- onderliggend ethische intuïtie:
 - niet (meer): “draagkracht”
 - wel: corrigeer (o.a.) ongelijkheid in talenten
 - of: **verdiencapaciteit**

- valt niet samen met arbeidsinkomen:

rechtvaardigheid

uren arbeidsinkomen

Ann

200

2000

Bert

200

20000

rechtvaardigheid

	“loon”	uren	arbeidsinkomen
Ann	10	200	2000
Bert	100	200	20000

rechtvaardigheid

	loon	uren	arbeidsinkomen
Ann	10	200	2000
Bert	100	200	20000

	talent	inspanning	arbeidsinkomen
Cindy	40	75	3000
Dirk	20	150	3000

- (puur) talent:
 - geen verdienste, wel “geluk”
 - is ongelijk verdeeld
- leidt tot
 - **ongelijke uitkomst** (= arbeidsinkomen)
 - die we willen **bijsturen** (ethische keuze!)
 - dus:

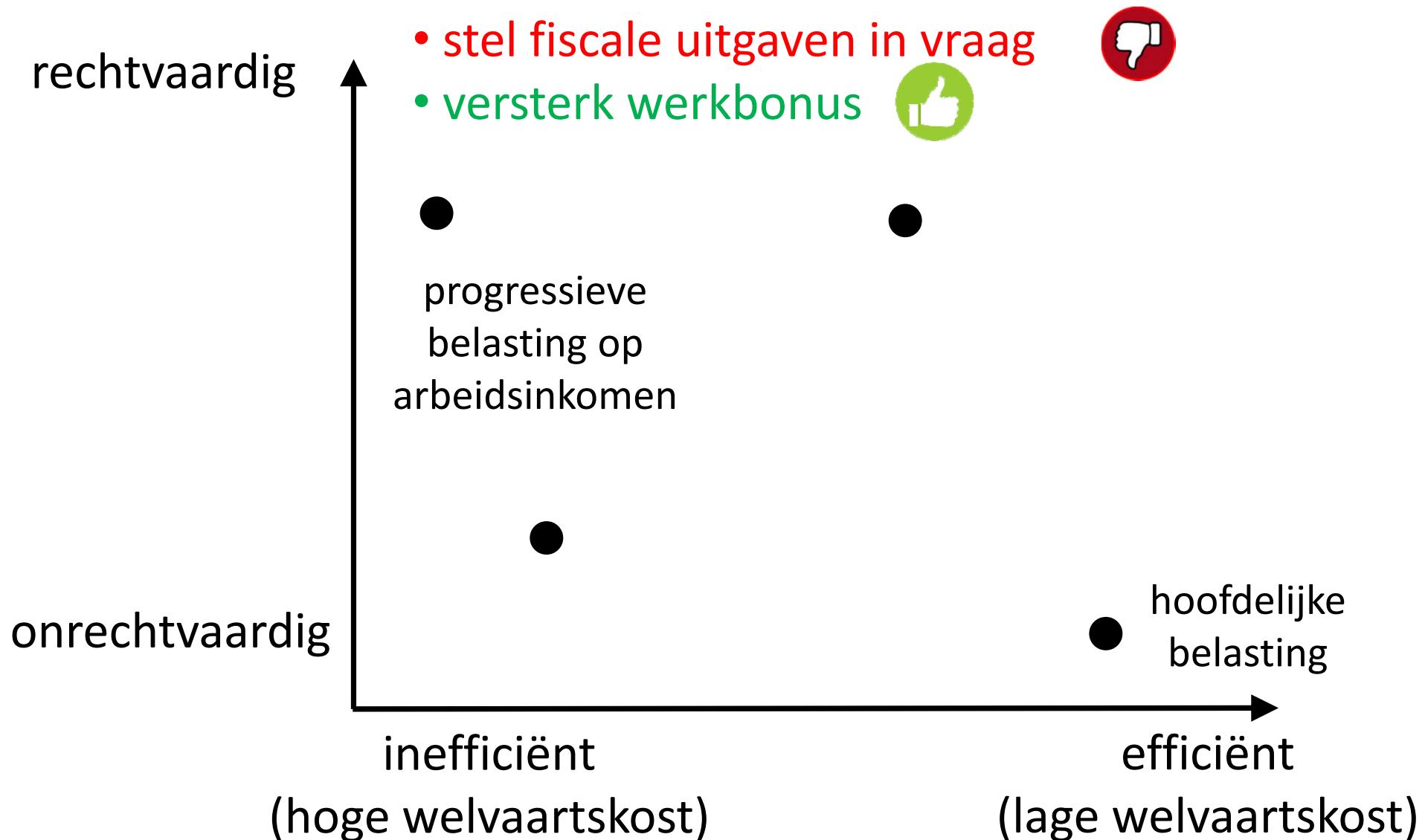
De progressieve belasting op arbeidsinkomen blijft een goed instrument om – binnen belastinginstrumentarium – het objectief verdeling na te streven

- De Standaard 12/10/2013:
“vanuit theoretisch oogpunt zouden we arbeid sowieso beter helemaal niet belasten”
 - we belasten niet “arbeid”, maar arbeidsinkomen
 - als indicator van verdiencapaciteit
 - daarom kiezen we voor progressiviteit
 - maar arbeidsinkomen is imperfecte indicator
 - => welvaartskost

welvaartskost van belastingen

- praktisch zien we die “kost” als:
 - mensen gaan minder werken
 - *dan ze zouden werken bij lump sum belast.*
 - dat is wat “distortie” genoemd wordt
- maar er is dus een goede reden voor
 - indicator van verdien capaciteit
 - verdeling corrigeren

de welvaartskost van belastingen

Versterk fiscale en sociale werkbonus

- progressieve belasting arbeidsinkomen
 - subsidie onderaan (werkbonus)
 - tariefstructuur aanpassen

BESLUIT 6

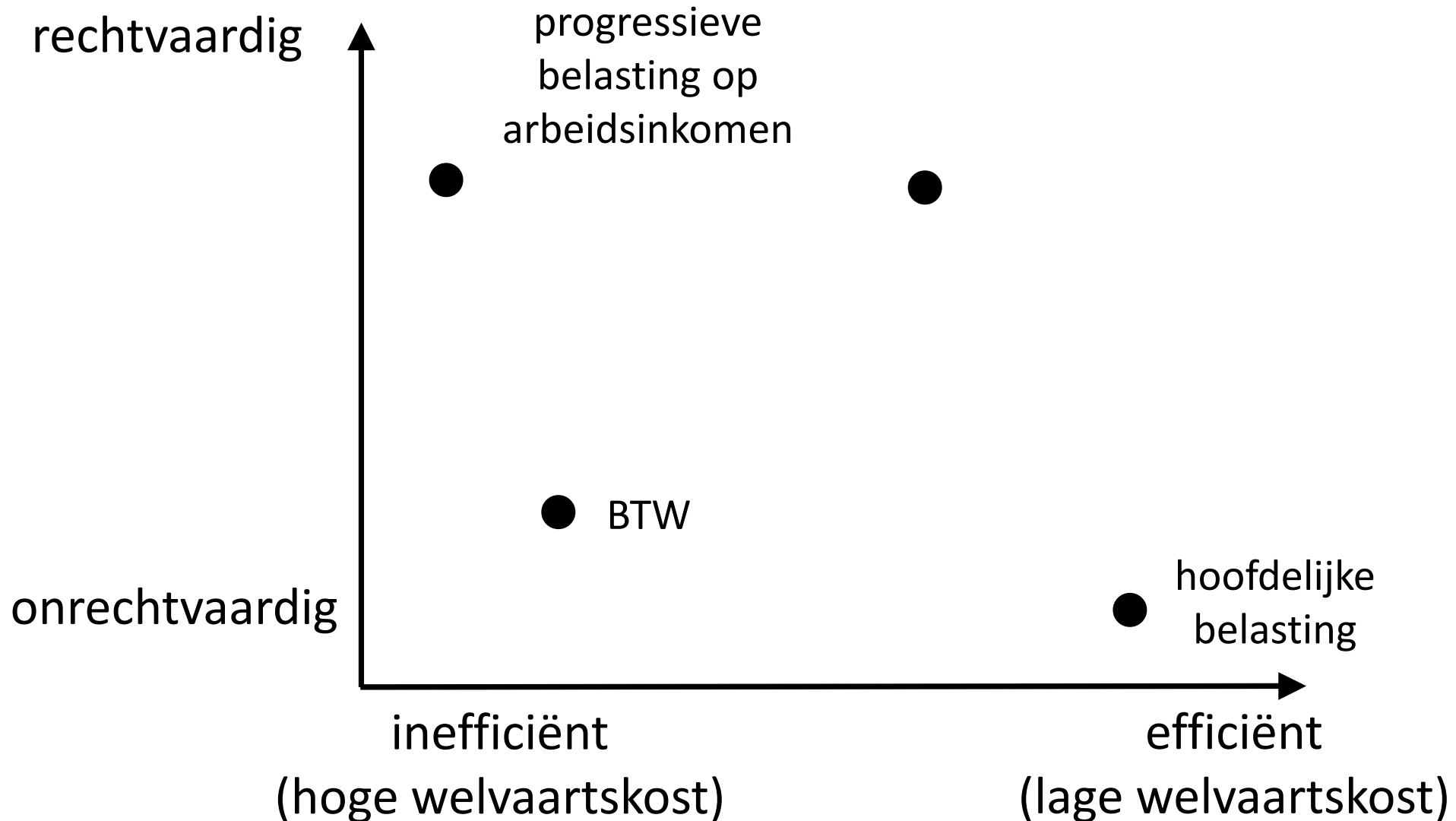
*Stel alle fiscale aftrekken in vraag.
Gebruik de opbrengst van de afschaffing
om tarieven te verminderen*

- fiscale uitgaven – base broadening?
 - woonbonus (regionaal...)
 - bedrijfswagens
 - pensioensparen
 - niet-indexering

verschuiven naar consumptie?

- bestedingen: aanwending **zelfde inkomen**
 - kan dus nooit een fundamentele shift vormen
 - mensen werken voor **reëel** loon
- BTW
 - even distortief als proport. belasting arbeid
 - behalve
 1. tijdstip belasten van wat gespaard wordt
 2. en gebeurt proportioneel (niet progressief)

de welvaartskost van belastingen

BESLUIT 7

*De lasten op arbeid verlagen door te
verschuiven naar **BTW** is, in grote mate,
“lood om oud ijzer”
en zeker geen wondermiddel*

verschuiven naar inkomen uit vermogen?

- moeilijkste vraag, ook theoretisch
- reden: vermogen volgt (*deels*) uit sparen
 - nu consumeren? later consumeren?
 - verband met investeren (en dus groei)
 - welvaartskost: (veel) moeilijker

wat we wél weten (1)

- inkomen: gecreëerd door productie
 - arbeid: productiefactor
 - enige andere productiefactor is kapitaal
 - => enige echte shift: naar kapitaalinkomsten

*De lasten op arbeid kunnen enkel écht
verlaagd worden door te verschuiven naar
inkomsten uit kapitaal
(voor gegeven opbrengst)*

wat we wél weten (2)

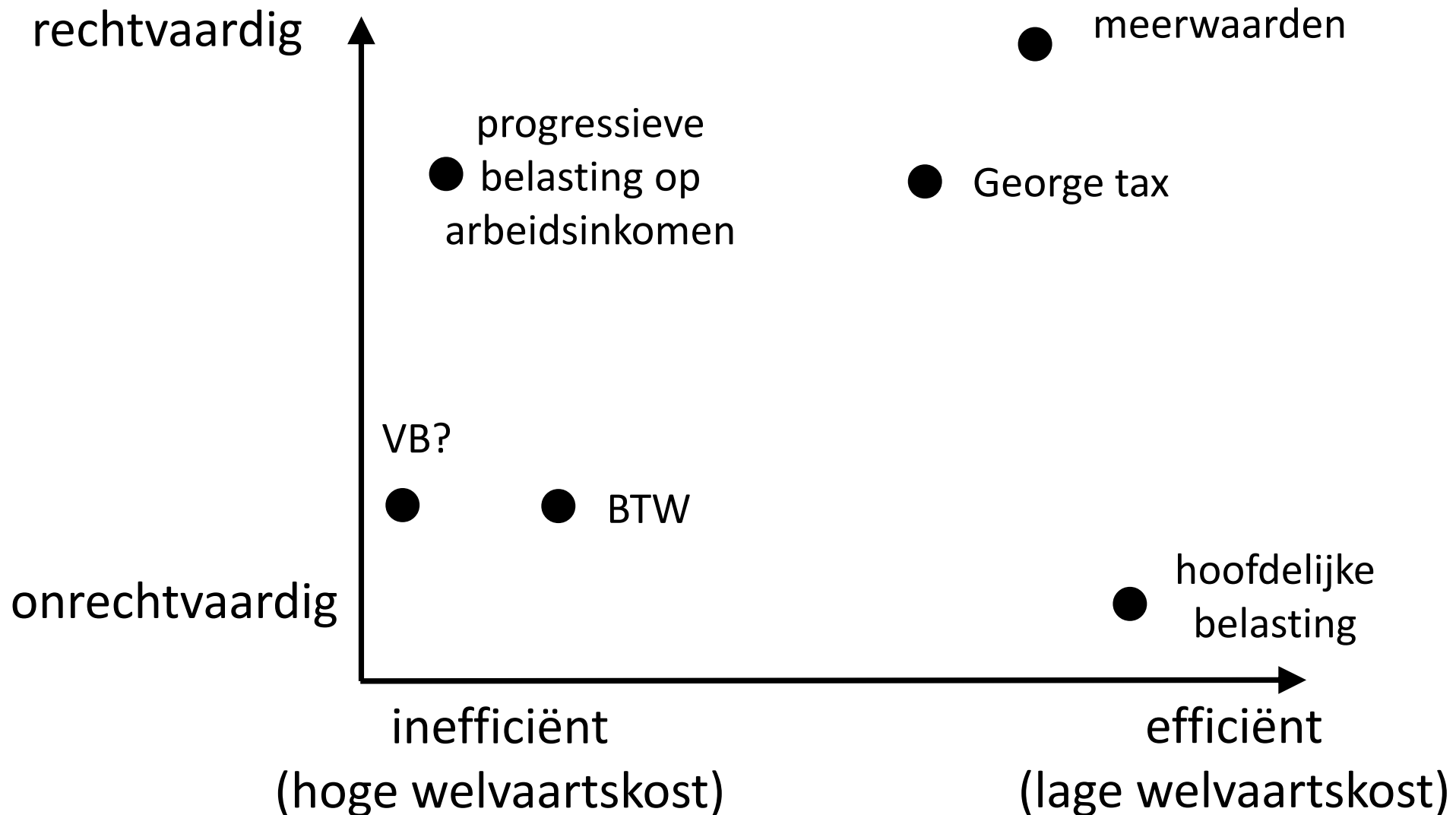
- in realiteit:
 - vermogen volgt **niet enkel uit sparen**
 - ook uit erfenissen, meerwaarden, “windfall profits”, pure ‘luck’, monopolie-rentes ...
- verschil is belangrijk omwille van
 - efficiëntie (vb. windfalls, monopolie-rente)
 - rechtvaardigheid (geen verdienste)
- => kandidaat voor tax shift
 - maar empirisch moeilijk te onderscheiden

- geen reden om niet te belasten
 - meerwaarden
 - pure 'rentes' (windfalls)
(vb. George tax waardevermeerdering grond)
 - erfenissen, maar: schenkingen inter vivos
- algemeen:
 - RRA (boven normaal rendement)
 - tarief: dicht bij, maar iets lager dan arbeidsinkomen (in reële termen)

- veel transactiebelastingen
 - die zijn **inefficiënt**
 - altijd beter toegevoegde waarde (inkomen) te belasten
- ook belastingdruk zeer verschillend
 - income shifting
 - is een gedragsreactie => welvaartskost
 - beter uniformer tarief

- vennootschapsbelasting:
 - inefficiënt (dure belasting)
 - 'voorheffing' op belasting dividenden
 - notionele intrestaftrek: in principe ok
- internationale coordinatie: BEPS

verschuiven naar inkomen uit vermogen?

BESLUIT 9

nood aan tax shift binnen de belasting op diverse vormen van kapitaalinkomen

- *minder transactiebelastingen*
- *herwaardering K.I.*
- *verschillende vormen gelijk belasten*
- *(iets) lager tarief dan arbeidsinkomen*
- *bvb. vrijstelling normaal rendement (RRA)*

Besluit (1)

- drie verschillende vragen:
 - **wat** moet de overheid doen? omvang
 - **hoe** moet ze haar middelen verzamelen?
 - hoeveel moet ze **herverdelen**?
- *niet* het kader van huidige tax shift

Besluit (2)

- verlaging sociale bijdragen
 - verlaging op zich
 - hoe gefinancierd
- fiscale uitgaven – base broadening?
 - woonbonus (regionaal!)
 - bedrijfswagens
 - pensioensparen
 - niet-indexering

Besluit (3)

- progressieve belasting arbeidsinkomen
 - subsidie onderaan (werkbonus)
 - progressief voor werkenden
 - niet-actieven
 - tariefstructuur aanpassen
- vergroening + gezonder
 - BTW electriciteit
 - accijns diesel, tabak
 - suikertaks

Besluit (4)

■ BTW

- geen systematische verhoging
- BTW electriciteit
- uniformer maken

Besluit (5)

- inkomen uit vermogen
 - minder transactiebelastingen
 - herwaardering KI
 - uniformere belasting
 - meerwaarden belasten
 - vennootschapsbelasting

Besluit (6)

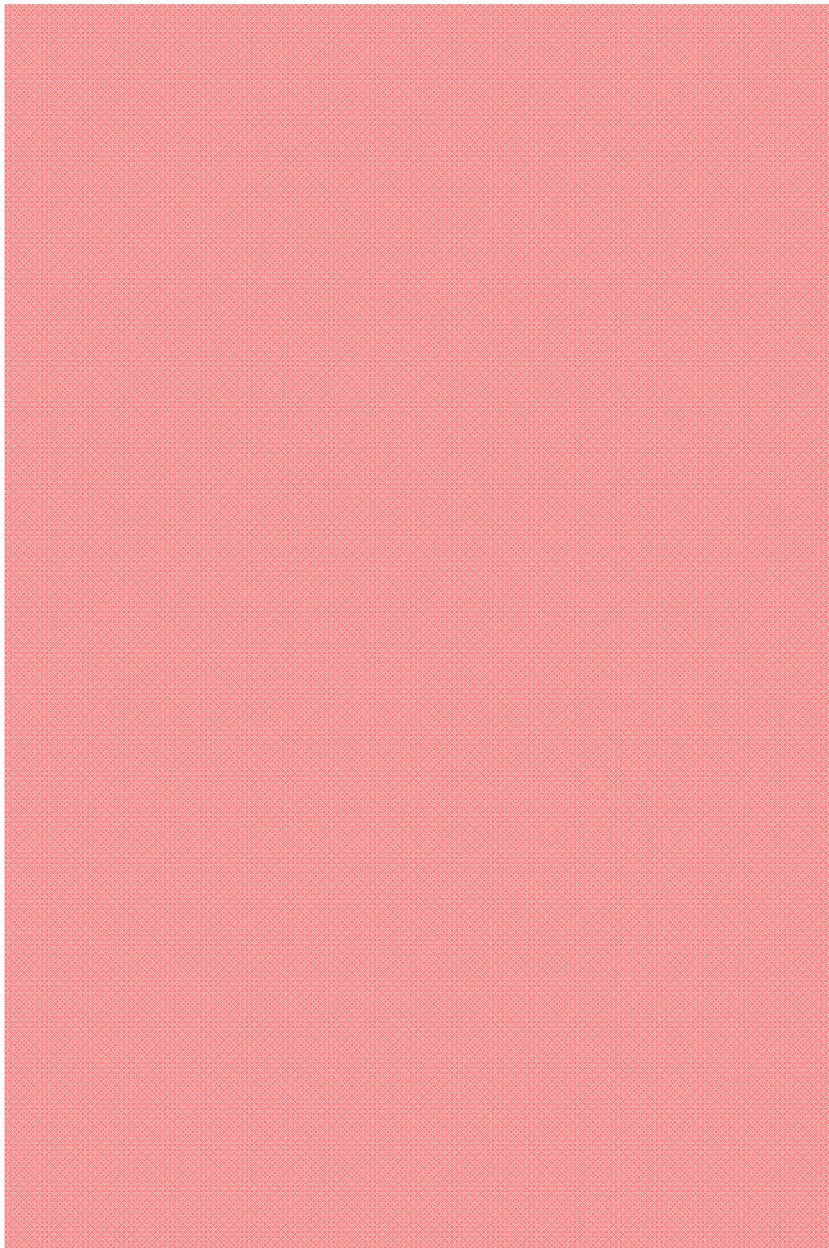
- empirisch werk nodig
- een belasting is niet wat ze lijkt:
finale **incidentie** verschillend van
statutaire incidentie
- bevoegdheidsverdeling in federale België
- échte LT-uitdaging:
 - “groei”
 - waarbij belastingen slechts beperkte rol

Dank voor uw aandacht

Bijkomend materiaal

Taxshift vandaag

Tax shift 2

Regeerakkoord:
Besparingen

8,61 mia

Regeerakkoord:
Fiscaliteit
2,8 mia

Tax shift (meer inkomsten)

3,6 mia

verbetering saldo

7,1 mia

Compet.pact 1,0 mia

Regeerakkoord
3,3 mia

Tax Shift (minder inkomsten)

3,7 mia

Tax shift 2

